

Ajuntament de Lleida

TALLERS D'IDEES PER A L'ELABORACIÓ DE L'ORDENANÇA DEL PAISATGE DE LLEIDA

Taller d'idees núm. 3:
El paisatge obert

ACTA DE RESULTATS DEL TALLER

LLEIDA, 29 DE MARÇ DE 2016

LA PAERIA

Ajuntament de Lleida

DINAMITZADORS:

ESPAI
TRES
Territori i Responsabilitat Social

ÍNDEX DE CONTINGUTS

1. Introducció al taller	3
Context i objectius del taller	3
Temàtica, programa i assistència al taller	4
2. Resultats subtema 1: Elements, construccions i instal·lacions propis de l'activitat agrícola	5
Les construccions	5
Les actuacions associades a l'activitat rural	5
Els camins	6
3. Resultats subtema 2: Elements i activitats no vinculats directament a l'activitat agrícola	7
Senyalització	7
Activitats d'extracció d'àrids i pedreres	8
Altres activitats econòmiques no vinculades a l'activitat agrària	8
Erms i parcel·les abandonades	9
Instal·lacions d'infraestructures de serveis (cablejat)	10
4. Resultats subtema 3: Àrees rurals i naturals que requereixen una regulació paisatgística especial	11
Identificació de les àrees específiques que requereixen de regulació paisatgística especial	11
Regulació paisatgística especial de l'Ordenança	12
Convivència de l'activitat agrícola amb la regulació de les àrees especials	13
Relació entre el Catàleg del paisatge de les Terres de Lleida i l'Ordenança del paisatge	14
Annex 1: Participants al taller	15

1. INTRODUCCIÓ AL TALLER

CONTEXT I OBJECTIUS DEL TALLER

L'Ordenança del paisatge és un instrument normatiu que ha començat a redactar l'Ajuntament de Lleida i que pretén regular el conjunt d'intervencions sobre els elements que afecten el paisatge del municipi.

El moment inicial en el que es troba el procés d'elaboració de la nova Ordenança requereix d'una reflexió profunda sobre el seu contingut. Per aquest motiu, la Paeria ha organitzat **tres tallers d'idees** amb un doble objectiu:

- Contrastar i, sobretot, plantejar entre tots els diferents sectors implicats, els continguts de l'Ordenança del Paisatge de Lleida, amb l'objectiu de disposar de pautes i idees que es puguin tenir en consideració per a la seva redacció final.
- Donar veu a agents professionals, econòmics i socials del nostre territori per tal de recollir les seves aportacions sobre com concretar l'abast i el contingut de l'Ordenança del Paisatge.

Cadascun dels tres tallers està dedicat a una temàtica específica, tal com mostra la taula següent:

Taller i temàtica	Data
Taller 1. Abast i contingut de l'Ordenança	8 de març de 2016
Taller 2. Paisatge de la ciutat	15 de març de 2016
Taller 3. Paisatge rural	29 de març de 2016

Tota la informació vinculada a aquest procés participatiu (programes dels tallers, actes, documents de suport, etc.) es pot consultar a la següent web de la Paeria: <http://paisatge.paeria.cat>.

Fotografia 1. Presentació del 3r taller per part de Joan Blanch, Coordinador tècnic d'Urbanisme de Lleida.

TEMÀTICA, PROGRAMA I ASSISTÈNCIA AL TALLER

El tercer taller va tractar sobre el paisatge obert de Lleida, un territori extens i divers i que presenta uns reptes d'ordenació i de gestió del paisatge que l'Ordenança hauria d'abordar. Per a aquest taller, es feia necessària una reflexió àmplia respecte de l'abast que l'Ordenança hauria de tenir en relació al paisatge obert, tant pel que fa a elements propis de l'activitat agrícola com per a aquells que no ho són. Així mateix, el taller va voler abordar les àrees d'interès que l'Ordenança podria considerar per tal de dotar-les d'una regulació paisatgística especial.

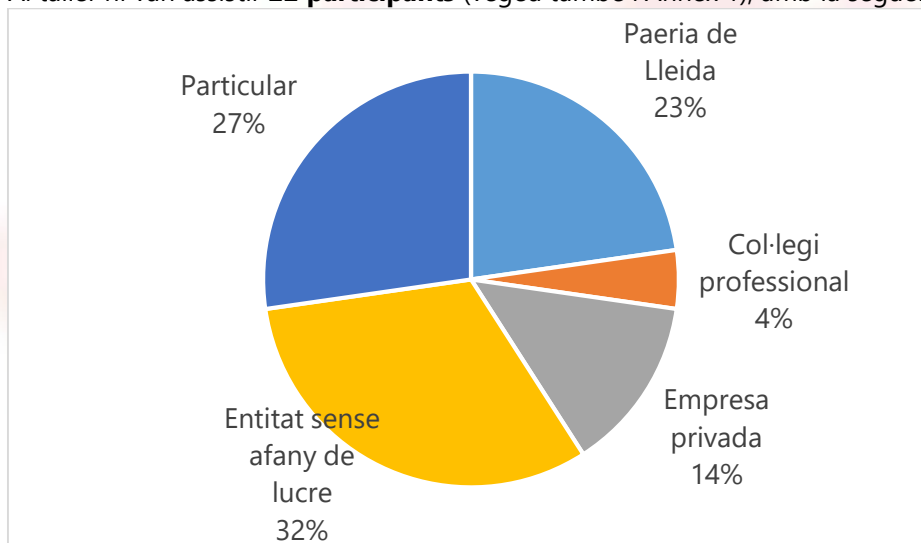
Els tres subtemes tractats en profunditat durant el taller van ser:

- 1. Elements, construccions i instal·lacions propis de l'activitat agrícola**
- 2. Elements i activitats no vinculats directament a l'activitat agrícola**
- 3. Àrees rurals i naturals que requereixen una regulació paisatgística especial**

El taller va tenir lloc el dimarts 29 de març a l'Escola d'Art Municipal Leandre Cristòfol, i es va estructurar seguint el següent **programa**:

18.00h	Acreditacions i benvinguda als participants
18.10h	Contextualització del debat: reflexions sobre el paisatge de la ciutat.
18.15h	Funcionament del taller: objectius i metodologia de debat
18.20h	Debats simultanis: es van formar 3 grups de treball, i cada grup va tractar els tres temes en què s'estructurava el taller
20.15h	Posada en comú: síntesi de les aportacions i consensos detectats A càrrec dels dinamitzadors de cada grup
20.30h	Tancament de la sessió

Al taller hi van assistir **22 participants** (vegeu també l'Annex 1), amb la següent distribució de perfils:

2. RESULTATS SUBTEMA 1: ELEMENTS, CONSTRUCCIONS I INSTAL·LACIONS PROPIS DE L'ACTIVITAT AGRÍCOLA

Aquest primer subtema pretenia abordar les determinacions que l'Ordenança podria considerar en relació amb els elements constructius i les actuacions que són pròpies de l'activitat agrícola i ramadera, i com regular els aspectes formals de tots aquests. La sessió es va centrar en debat sobre quins d'aquests elements i actuacions cal regular i quines han de ser les determinacions adients respecte la imatge que es vol per al territori de Lleida.

La sessió es va centrar en tres grups d'elements: les construccions, les actuacions pròpies o associades a l'activitat rural, i els camins. Per a cadascun d'aquests tres grups, es van realitzar tot un seguit d'aportacions.

LES CONSTRUCCIONS

Entre les construccions agrícoles i ramaderes s'inclouen els magatzems, els habitatges, els coberts, les edificacions ramaderes, els hivernacles, etc.

Cal que en totes aquestes construccions s'apliquin uns criteris similars per tal de mostrar coherència pel que fa a les regulacions del paisatge. En aquest sentit, els participants van suggerir les mesures següents:

- **Aplicar criteris constructius per a les remodelacions de les torres històriques i les noves edificacions.**
Aquests criteris constructius se centrarien, principalment, en la definició d'una paleta de colors i en uns materials adequats. Les torres tradicionals tenen la coberta roja i la façana blanca. A més d'aquests criteris que podrien recollir-se en l'Ordenança seria interessant que les remodelacions i noves construccions incloguessin un informe paisatgístic.
- **Aplicar els criteris paisatgístics també a les altres edificacions (no habitatge) vinculades a les explotacions agrícoles i ramaderes.**
En aquest cas, cal aplicar també criteris paisatgístics per tal de mantenir la coherència amb les altres edificacions destinades a ús d'habitatge. Òbviament, els criteris no hauran de ser iguals que en els habitatges, per qüestions de diversitat d'ús i de recursos, però sí coherents. Així, per exemple, en el cas de les granges haurien de definir-se també la paleta de colors (cobertes vermelles), els materials recomanables i evitar les façanes a cara vista.
- **Eliminar les edificacions fora d'ús i ruïnoses.**
Si és possible, eliminar totes les edificacions que es trobin en un estat d'abandonament o ruïna. Si no es vol perdre el dret de construcció, obligar a la rehabilitació parcial perquè estiguin més ben integrades en el paisatge. Per això, es poden promoure facilitats per realitzar rehabilitació.

LES ACTUACIONS ASSOCIADES A L'ACTIVITAT RURAL

Els participants es van centrar en quatre elements principals: els tancaments, les infraestructures de reg, el parcel·lari i els hivernacles.

- **Regular els tancaments perquè siguin el més integrats possible.**

Alguns dels participants van opinar que a l'horta no tenia sentit el tancament de les finques. Per tant, en cas que s'hi possessin tancaments, calia que es fes de la manera més integrada paisatgísticament possible. Per això, van proposar que els tancaments fossin "transparentes", utilitzant tanques enreixades o tanques verdes (vegetals). Si no és suficient amb una tanca verda pot posar-se al davant i al darrere una reixa. D'aquesta manera hi ha menys impacte paisatgístic.

D'altra banda, les tanques han de respectar una distància de 3 metres amb els camins i els veïns. Els marges han d'estar a tal distància que permetin que un tractor pugui girar amb comoditat.

- **Els canals de reg s'han de regular en coherència amb la regulació d'ús de les Comunitats de Regants.**

La regulació paisatgística dels canals de reg és complexa perquè s'ha de garantir l'ús. Si s'introdueix algun tipus de regulació a l'Ordenança cal fer-se en coherència amb la regulació d'usos de les Comunitats de Regants per a les sèquies a cel obert.

Es podria impulsar una regulació que atengués a la diversitat i promogués un tractament mixt: trams amb arbrat amb altres canalitzats. En tot cas, sempre garantint la seva funcionalitat.

- **El canvi de la fisonomia del paisatge de l'horta a nivell de parcel·lari no és un risc.**

Segons els participants, no es percep un risc de canvi d'estructura del paisatge a nivell de parcel·lari. Si hi hagués iniciatives per fer-ho, es podrien promoure criteris d'eco-concentració, on es fusionen parcel·les tot respectant els marges i els camins.

- **Homogeneïtzar els materials i formes dels hivernacles per disminuir el seu impacte paisatgístic.**

Els participants van proposar diferents criteris a regular: alçada, forma i garantir el bon estat de conservació a través de la gestió correcta.

ELS CAMINS

Els participants van centrar-se en la importància de garantir el bon estat de la xarxa de camins principals.

- **Mantenir els marges i les vores netes.**

Els propietaris de les finques, amb l'ajut de l'Ajuntament, han de responsabilitzar-se d'aquest manteniment.

- **Oferir avantatges als propietaris per incentivar el manteniment dels camins.**

Per exemple, amb incentius fiscals com una reducció de l'IBI.

3. RESULTATS SUBTEMA 2: ELEMENTS I ACTIVITATS NO VINCULATS DIRECTAMENT A L'ACTIVITAT AGRÍCOLA

Aquest segon subtema abordava la qüestió de com ordenar els elements i activitats que s'ubiquen en el paisatge obert, però que no es corresponen directament amb l'activitat agrària.

Una valoració compartida per quasi tots els grups que van tractar la qüestió va ser la dificultat d'establir uns paràmetres vàlids per a tot el paisatge obert. Segons els participants, l'Horta és molt diversa i complexa. D'altra banda, alguns participants també consideraven que l'eina adequada per protegir el paisatge de l'Horta havia de ser el POUM, ja que és l'instrument que regula els usos en aquest espai. Per acabar, alguns participants van posar l'èmfasi en que l'Ordenança tingués en compte les visuals des dels camins a l'Horta.

El debat es va centrar en cinc aspectes i qüestions que es detallen a continuació.

SENYALITZACIÓ

A l'hora d'abordar la senyalització als espais oberts i el seu impacte paisatgístic, molts participants (residents a l'Horta) van reclamar una revisió i actualització de la numeració de les torres, ja que actualment la numeració respon a una lògica determinada per les partides de l'Horta, i no amb els camins (que seria una lògica més urbana). Això permetria una millor orientació per dins de l'Horta, i a la vegada significaria una millora en la provisió de serveis a l'Horta (per part d'equips d'emergències, per exemple). Es va comentar la dificultat que comporta aquesta actualització, i també el seu baix impacte sobre el paisatge.

Més enllà d'aquesta consideració, els participants van fer les següents propostes:

- **Homogeneïtzar l'aspecte de la senyalització de l'Horta sota la marca "Horta de Lleida"**
A banda de la numeració, els participants van coincidir en la conveniència d'homogeneïtzar la senyalització i la cartelleria dins l'Horta. Tant pel que fa als rètols indicadors com als que anuncien activitats econòmiques. Actualment hi ha un cert desgavell, i els participants van proposar establir una marca: "Horta de Lleida" que servís de paraigües per a tot tipus de senyalització i que afavorís el reconeixement d'aquest territori.
- **Regular la mida, l'alçada, els colors i els materials d'aquesta cartelleria.**
Caldria acabar de decidir el grau de detall de l'Ordenança: des d'establir uns criteris generals, a concretar les característiques de detall dels rètols (tipografia, paletes de colors...).
- **Limitar la implantació de tòtems i cartelleres publicitàries a l'Horta, i afavorir-ne la retirada**
També es va considerar la necessitat de limitar la implantació de tòtems i cartelleres publicitàries a l'Horta, i afavorir-ne la retirada, en línia amb el que ja s'havia proposat en el taller 2 referent a les entrades a la ciutat. L'Ordenança hauria de preveure un període de transitorietat per facilitar que aquests tòtems vagin desapareixent de manera gradual.

ACTIVITATS D'EXTRACCIÓ D'ÀRIDS I PEDRERES

Malgrat que molts participants consideraven que les activitats extractives eren quasi testimonials a Lleida, i amb una tendència a la seva desaparició (especialment pel que fa a l'extracció d'àrids), sí que van coincidir en la necessitat de garantir la seva integració paisatgística. Quelcom que, segons van recordar alguns participants, ja estableix la legislació sectorial. Alguns aspectes ja recollits a la legislació actual són la obligatòria restauració dels espais a mesura que va avançant l'explotació.

Més enllà del que preveu la legislació sectorial, els participants van fer les següents propostes:

- **Establir unes alçades màximes dels munts de material acumulats a les explotacions**
Així com regular les activitats de transformació i tractament in situ dels materials extractius.
- **Aplicar mesures correctores de l'impacte paisatgístic de les activitats extractives**
Entre aquestes mesures correctores, els participants coincidien en la instal·lació de pantalles visuals i acústiques que esmorteixin aquestes activitats. Les mesures correctores concretes s'haurien d'establir cas per cas, en el mateix projecte d'activitat, a través d'un estudi d'impacte paisatgístic.

ALTRES ACTIVITATS ECONÒMIQUES NO VINCULADES A L'ACTIVITAT AGRÀRIA

En el debat d'aquest subtema, el tractament paisatgístic de les activitats no agràries (deixalleries, circuits de motos i cotxes, i altres equipaments a l'aire lliure), va girar al voltant de com camuflar o ocultar aquestes activitats a la vista. Per això, les aportacions que es van fer per al tractament de les activitats extractives van resultar vàlides per a les altres activitats econòmiques (per exemple, el requeriment d'un estudi d'impacte paisatgístic per a l'aprovació d'una activitat).

- **Obligar a instal·lar pantalles visuals de les activitats d'acord amb un estudi d'impacte paisatgístic**
Pel que fa a les pantalles visuals (i acústiques) per cobrir les activitats, els participants van debatre sobre com haurien de ser aquestes pantalles. Segons alguns participants, algunes pantalles poden generar un impacte visual pitjor al que volen cobrir. Per exemple, si es planten arbres o arbustos per generar una pantalla verda (vegetal), aquesta vegetació s'ha de poder mantenir en el temps, ja que si no pot oferir un aspecte descuidat. Per tal d'adaptar la pantalla a l'entorn i a l'activitat, caldria que totes les activitats presentessin un estudi d'impacte paisatgístic.
- **Aplicar mesures correctores també en activitats agràries**
Finalment, es va valorar que aquestes mesures correctores de l'impacte d'activitats també s'haurien d'establir per a determinades activitats agràries que generen un important impacte paisatgístic.
- **Limitar la implantació de noves activitats i ressituar les existents**
Més enllà de les mesures correctores, molts participants van coincidir en que l'Ordenança hauria de limitar la implantació de noves activitats en entorns oberts, i eliminar les activitats que presentin un estat d'abandonament. Almenys, convindria tendir a situar les activitats no vinculades a l'agricultura en entorns amb un menor valor paisatgístic, com per exemple en àrees d'influència de carreteres.

ERMS I PARCEL·LES ABANDONADES

Entre tots els participants en aquest subtema hi havia un consens generalitzat respecte l'interès d'incentivar l'ús de la superfície agrària aprofitable, i per tant lluitar contra el seu abandonament o per usos inadequats en aquestes parcel·les. Els participants van esgrimir molts motius per afavorir l'ús agrícola, des de la millora del paisatge, a qüestions de seguretat, salubritat i sanitat agrícola (evitar plagues, etc). De nou (com en la legislació relacionada amb les activitats extractives), la legislació sectorial estableix uns requeriments específics, com és l'obligatorietat d'arrencar els conreus arbrats en cas d'abandonament de l'explotació, però l'Ordenança podria aspirar a més.

- **Definir criteris sobre l'estat desitjable de les parcel·les agrícoles**

En els diversos grups va haver-hi un cert debat sobre quin criteri aplicar a l'hora de definir el "bon estat" d'una parcel·la agrícola. Segons alguns, la parcel·la hauria de ser sempre productiva. Segons altres, n'hi hauria prou amb que estigués neta de residus. De fet, es podria plantejar un cert gradient sobre l'estat òptim d'aquestes parcel·les, de més a menys preferible:

- Parcel·la productiva
- Parcel·la no productiva, però en bon estat de conservació (assimilable a un guaret)
- Parcel·la erma (terra campa), però neta de residus i altres elements que generin un impacte sobre el paisatge

Amb tot, es considerava que podria ser difícil establir una disciplina al respecte, ja que molts agricultors aprofiten espais de les seves finques per emmagatzemar maquinària, materials i eines de treball. En qualsevol cas, però, sí que es podrien limitar alguns usos impropis (els grups no van entrar a detallar quins podrien ser aquests usos impropis).

- **Impulsar mesures fiscals per incentivar l'aprofitament de les parcel·les**

A l'hora d'establir fórmules incentivadores, molts participants feien referència als incentius fiscals, que es tradueixen en rebaixes de l'impost dels béns immobles (IBI). No obstant, alguns participants manifestaven un escepticisme sobre la utilitat d'aquest incentiu en finques rústiques, ja que de per si ja tenen un tipus impositiu força baix, i per tant no prou atractiu com per fomentar l'activació de parcel·les ermes. Molts participants van explicar que endreçar i preparar una parcel·la agrícola per a l'explotació pot tenir uns costos molt elevats, especialment si s'han de posar al dia les quotes endarrerides del regadiu. A l'altre cantó dels incentius fiscals, els participants van proposar la possibilitat de sancionar per usos indeguts en finques agràries.

- **Impulsar bancs de terres, cessions d'ús i altres mesures no fiscals per a l'aprofitament de les parcel·les**

Altres mesures no fiscals que van generar interès va ser la de crear bancs de terres en finques sense ús, per tal d'incentivar l'arrendament d'aquestes finques i a la vegada fomentar l'ocupació agrària, per part de persones amb dificultats per accedir a terres de qualitat per exercir l'agricultura. L'Ajuntament podria fer un paper d'intermediari entre propietaris i futurs agricultors de les finques.

- **Posar en producció parcel·les en sectors urbanitzables no programats, mentre no es desenvolupin urbanísticament**

Finalment, els participants també van proposar permetre el conreu en sectors urbanitzables no programats, com una mesura per mantenir productius aquests terrenys, i també afavorir la connexió entre ciutat i Horta.

INSTAL·LACIONS D'INFRAESTRUCTURES DE SERVEIS (CABLEJAT)

Els participants van coincidir en fer un diagnòstic bastant desfavorable de l'estat de les instal·lacions de comunicacions i serveis a l'Horta, especialment el cablejat. Actualment, hi ha pals de llum i de telèfon que són redundants o obsolets, reminiscència de quan hi havia moltes companyies elèctriques que operaven en la zona.

- **Integrar i racionalitzar el cablejat, i reposar els elements antics.**

Els participants van recordar que les companyies subministradores estaven obligades al manteniment regular d'aquestes instal·lacions. Aquest manteniment hauria d'incloure la renovació dels elements i l'eliminació dels elements antics o obsolets. Pel que fa a les línies de telecomunicacions, els participants també van proposar l'impuls de la tecnologia sense fils.

- **Establir uns criteris homogenis sobre les característiques dels suports i el cablejat**

Segons els participants, els suports i el cablejat haurien de ser coherents amb el caràcter rural de l'Horta, tant pel que fa al material, mida, etc.

- **Soterrar el cablejat existent i les noves instal·lacions que es vulguin fer en un futur**

Els participants van demanar que sempre que fos possible, se soterrassin els serveis, especialment si se n'ha de fer de nous. Els participants proposaven aprofitar obres i treballs de millora que es fessin en el sector, per efectuar aquests soterraments.

4. RESULTATS SUBTEMA 3: ÀREES RURALS I NATURALS QUE REQUEREIXEN UNA REGULACIÓ PAISATGÍSTICA ESPECIAL

Aquest tercer subtema pretenia plantejar l'actuació de l'Ordenança corresponent a les àrees rurals i naturals que, ja sigui per la seva visibilitat, la seva fragilitat o el seu interès, requereixen d'una regulació i un tractament paisatgístic especial o més acurat. Durant el debat, els participants van detectar més àrees del paisatge de Lleida a incloure a l'Ordenança com a àrees de regulació especial i van debatre sobre el paper de l'Ordenança en favor del seu manteniment i protecció, i la convivència amb l'espai i activitat agrícola. També es va comentar la relació que hauria de tenir l'Ordenança amb el Catàleg del paisatge de les Terres de Lleida, concretament els principis que s'hi contemplan per les unitats del paisatge que ocupen l'àmbit municipal.

El debat, per tant es va centrar en quatre aspectes i qüestions que es detallen a continuació.

IDENTIFICACIÓ DE LES ÀREES ESPECÍFIQUES QUE REQUEREIXEN DE REGULACIÓ PAISATGÍSTICA ESPECIAL

Durant el debat del primer Taller de participació de l'Ordenança, ja es va apostar per la realització d'estudis previs, incorporant treball de camp, per tal d'identificar quines han de ser les zones o àmbits que passin a ser considerades com a àrees de regulació paisatgística especial per part de l'Ordenança. Durant el present debat, els assistents també van comentar que **en primer lloc convindria fer un inventari per identificar aquests espais i els requeriments dels mateixos.**

A partir de les àrees ja identificades prèviament:

- **Parc de la Mitjana**
- **Els espais de transició entre l'espai agrícola, l'horta i la ciutat**
- **El Tossal de la Moredilla**
- **L'espai fluvial del Segre i**
- **Les pedreres de la partida Vinatesa,**

els assistents van afegir els següents entorns com a àrees que convindria regular de forma especial:

- **Aiguamolls de Rufeà**
- **Pinedes de la Cerdera**
- **Àmbit de Sucs-Raimat**
- **Petits nuclis de l'Horta**
- Entorn de les **sèquies**, comentant fins i tot la possibilitat de recuperació d'algunes que ja s'han perdut
- **Malgovern secà**
- **Caparrella**
- **Molí de Cebrià, espai lligat a les sèquies**
- **Zona de contacte entre l'àmbit urbà i rural on és previst definir la Ronda Verda** (proposta del nou POUM de Lleida)
- **El riu Segre i el camí fluvial**
- **Camí de Sant Jaume**
- **Cultiu de fruiters en el moment de floració**, per tant un àmbit de protecció estacional.

REGULACIÓ PAISATGÍSTICA ESPECIAL DE L'ORDENANÇA

Bona part del debat es va centrar en com i sobre quins aspectes calia centrar la regulació de l'Ordenança de paisatge de Lleida pel que fa al tractament de les àrees identificades com a especials o amb necessitat de tractament especial pel seu valor o fragilitat paisatgística.

- **Detectar els espais d'interès i en coherència regular-ne les vores**

A banda de definir la metodologia i els criteris de selecció per tal de disposar d'un inventari de les àrees que requereixen d'una atenció especial dins l'Ordenança, com s'ha comentat anteriorment, es proposa parar atenció als límits i les vores d'aquests espais, ja que en aquests espais l'Ordenança també hauria de regular els usos i activitats possibles de forma que no afectin a l'entorn considerat com a especial.

- **Establir unes consideracions genèriques aplicables a totes les àrees de regulació especial**

Tot i que en primer lloc es va considerar que cadascun dels àmbits que fos identificat com a àrea d'atenció especial per l'Ordenança hauria de tenir una regulació específica segons les seves particularitats, el debat va portar a que els assistents acabessin coincidint en que en primer lloc convindria establir unes consideracions generals i aplicables a tots els espais i posteriorment, amb un major nivell de detall cada àrea i tipologia d'àrees podria disposar de regulacions específiques. Aquestes consideracions genèriques haurien de fer referència a aspectes com:

- Evitar la disposició en l'entorn de les àrees especials d'elements de distorsió o que generin impacte paisatgístic sobre les mateixes.
- Establir els usos i les activitats permeses al voltant de les àrees especials de forma que siguin coherents amb els valors del paisatge que es volen preservar i no generin impactes negatius.
- Garantir un manteniment i evitar el vandalisme en certes zones o sobre elements disposats als espais (mobiliari en el cas d'àmbits propers a la zona urbana, senyalètica, etc)
- Definir una senyalització, comuna o unificada dels espais, garantint el seu accés i reconeixement per part de tothom, però de forma coherent i posant en valor el paisatge del lloc (establir la marca "Horta de Lleida" també per aquests espais).
- Regular aspectes com la contaminació acústica i odorífera.

- **Regular i ordenar els accessos a les àrees d'atenció especial**

Segons els assistents un aspecte a regular per part de l'Ordenança són els accessos als llocs d'atenció especial. Es proposa obrir aquests accessos per tal que tothom pugui accedir i conèixer els llocs d'interès, però sobretot ordenar-los i fer-ne un tractament de forma que esdevinguin recorreguts paisatgístics controlats, determinant per on pot passar la gent i per on no, definint zones mirador i zones de resguard i preservació, etc.

- **Regular de forma particular les àrees naturals d'interès especial**

Tots aquells àmbits subjectes a l'Ordenança que ho siguin pels seus valors naturals, es proposa que tinguin una regulació específica amb l'objectiu de garantir i afavorir el manteniment del seu valor natural i de la biodiversitat. Per tant, regulacions que vagin en el sentit de limitar usos i activitats i la protecció ambiental. Es comenta que alguns dels espais citats ja disposen d'aquesta protecció com a espais naturals segons el planejament local vigent, per tant es tractaria d'aplicar aquesta normativa des de l'Ordenança per totes les àrees considerades pel seu interès natural.

CONVIVÈNCIA DE L'ACTIVITAT AGRÍCOLA AMB LA REGULACIÓ DE LES ÀREES ESPECIALS

Els assistents van tenir molt en compte que la ciutat ha de considerar l'àmbit rural com un entorn natural però que té una activitat agroramadera que no s'ha de perdre, ja que justament forma part del paisatge i és qui el modula, per tant cal considerar-lo com un valor a conservar.

- **Regular els espais de contacte entre ciutat i Horta**

Aquest aspecte preocupava als assistents i ja va ser també tractat durant el segon taller de debat de l'Ordenança del paisatge. Tanmateix, els participants proposaven prestar una especial atenció a aquests àmbits i garantir que segueixin actius o bé puguin estar ben mantinguts i cuidats.

- **Tenir en compte el Pla d'usos de l'Horta i l'Ordenança de l'Horta**

Els assistents van comentar que en aquest moment també s'està treballant per l'elaboració del Pla d'Usos de l'Horta i una Ordenança que en derivarà. En aquest sentit van observar que l'Ordenança del paisatge hauria d'anar-hi en sintonia i que en tot cas caldria que tingués també en compte els principis i regulacions establerts per aquest Pla d'usos i Ordenança de l'Horta. Es va parlar també de la possibilitat d'establir un tècnic municipal de l'Horta que vetllés pel compliment de les dues ordenances.

- **Organitzar i regular els recorreguts d'acord amb els propietaris**

Donat que els accessos per donar a conèixer els espais d'interès paisatgístic existents a l'àmbit rural i de l'Horta de Lleida, així com els recorreguts per la pròpia Horta, haurien d'aprofitar camins rurals, els participants van proposar ordenar aquests recorreguts d'acord amb els propietaris dels terrenys per on passen. Cal evitar envair les explotacions agràries, buscant la convivència de les activitats i l'harmonia de l'espai de valor paisatgístic i identitari també per l'activitat agroramadera. Els assistents també van proposar senyalitzar i informar convenientment els recorreguts (per exemple si són per a vehicle motoritzat, bicicleta o a peu), establint així una xarxa regulada i consensuada.

- **Regular espais concrets com els punts de recollida de residus o el contacte amb el riu Segre**

Alguns participants van aportar alguns aspectes de detall, amb incidència en espais d'interès i/o en l'àmbit rural, que caldria regular específicament:

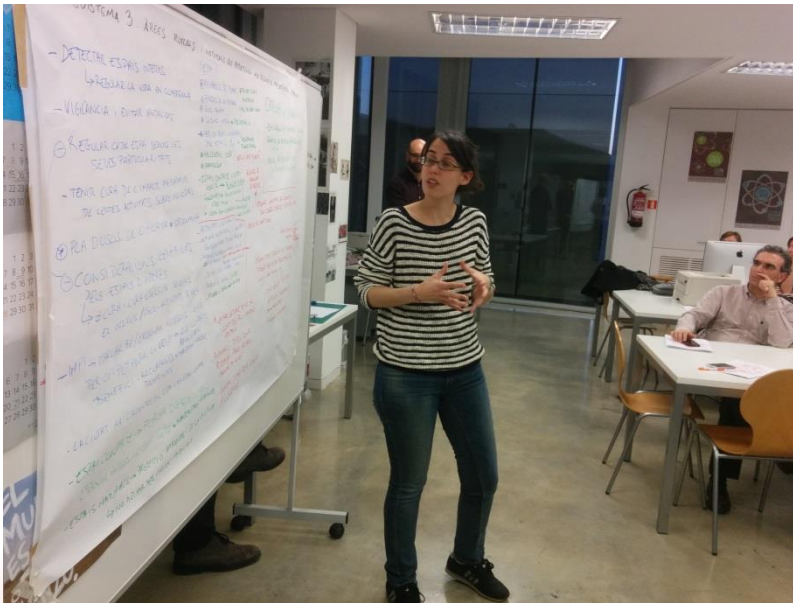
- Respecte els punts de recollida de residus es va proposar canviar la seva concepció de llocs residuals a espais d'ordre, aplicant mesures perquè s'integrin bé amb el paisatge i estiguin ben mantinguts.
- Respecte als cultius més propers a la vora del riu Segre, es va proposar evitar que es cultivés fins al límit de les lleres, promovent el manteniment de la vegetació fluvial i de ribera pròpia de la zona, millorant així l'ecosistema fluvial.

RELACIÓ ENTRE EL CATÀLEG DEL PAISATGE DE LES TERRES DE LLEIDA I L'ORDENANÇA DEL PAISATGE

Aquesta qüestió va resultar difícil de debatre per als participants ja que no tots eren bons coneixedors del Catàleg del paisatge i dels objectius i directrius que determina per a les unitats del paisatge on es situa el terme municipal de Lleida. No obstant es van fer dues aportacions principals:

- **Establir les directrius proposades pel catàleg que tinguin incidència al terme municipal de Lleida com a principis generals de l'Ordenança**
Per escala i per definició les directrius del Catàleg poden servir com a principis generals de l'Ordenança, sent més difícil poder fer-ne una incorporació més al detall dins la pròpia regulació de l'Ordenança. Es considera que seria una manera de mostrar el fet que l'Ordenança estigués en consonància amb el Catàleg.
- **Valorar la posició proteccionista del Catàleg respecte la dinàmica del paisatge**
Es considera que potser el Catàleg estableix unes directrius més proteccionistes del que possiblement a una escala més de detall i concreta pugui ser viable per la pròpia dinàmica canviant de l'activitat agrícola. Es planteja així el dubte de si aplicar i incorporar les directrius com a regulacions de l'Ordenança no provocaria un conflicte amb el manteniment de l'activitat agrícola.

Fotografia 2. Presentació dels resultats del debat del subtema 3: Àrees rurals i naturals que requereixen una regulació paisatgística especial

ANNEX 1: PARTICIPANTS AL TALLER

Tot seguit es llisten els **22 assistents al taller**, dividits segons els tres grups assignats:

Nom i cognoms	Institució/Entitat/Empresa	Grup
Joan Antoni Boldú	Unió de Pagesos - Canal de Pinyana	
Anna Ferrer Segura	A títol individual	
Ferran Florensa Mayoral	Arquitecte Florensa	
Rosa Angela Galindo Zarco	Designersinhome	
David Melé Garcés	AV Copa d'Or i Sot de Fontanet	
Joan Muntané i Raich	Fundació Lleida 21	
Carles Saez	A títol individual	
Antoni Garí Montané	A títol individual	
Montserrat Gil de Bernabé	Paeria de Lleida	
Fèlix Larrosa Piqué	Paeria de Lleida	
Mireia Mercadé	A títol individual	
Marina Pifarré Rovira	Associació Camí Mariola	
Jordi Piñol Camí	Materials Pinyol	
Montse Plensa	Paeria de Lleida	
Francesc Caballero	Federació d'Associacions de Veïns	
Adrian Jose Drago Lleti	Plataforma Protegim l'Horta de Lleida	
Esther Fanlo	Paeria de Lleida	
Joan Queralt	A títol individual	
Salvador Solsona Jove	AAVV Butsénit	
Xavier Teixidó	Associació Veïns Barri Universitat	
Galo Vélez Lozano	Col·legi d'Enginyers Tècnics Industrials de Lleida (CETILL)	
Ramon Solsona	Federació d'Hosteleria	*

*No va assignar-se a cap grup.

FACILITADORS	Subtema
Jordi Romero-Lengua	Subtema 1: Elements, construccions i instal·lacions propis de l'activitat agrícola
Xavier Sabaté	Subtema 2: Elements i activitats no vinculats directament a l'activitat agrícola
Irene Navarro	Subtema 3: Àrees rurals i naturals que requereixen una regulació paisatgística especial

OBSERVADORS	Entitat	Subtema
Laura Fortuny	Ajuntament de Lleida. Servei d'Urbanisme	Subtema 1
Sara Gómez	Ajuntament de Lleida. Servei d'Urbanisme	Subtema 2
Marta Roig	Ajuntament de Lleida. Servei d'Urbanisme	Subtema 3